

4. Сопко В.В. Основы построения бухгалтерского внутрихозяйственного (управленческого) учета затрат и доходов деятельности // Бухгалтерский учет и аудит. – 1996. – № 10. – С. 29-36.

УДК 340.69:657:631

Стельмах Н.Є.,

к.е.н., доцент кафедри обліку,
контролю та оподаткування агробізнесу,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СУДОВО-БУХГАЛТЕРСЬКОЇ ЕКСПЕРТИЗИ

Методичне забезпечення судових експертиз формують методики, які пройшли атестацію та державну реєстрацію.

Перш ніж досліджувати стан методичного забезпечення судово-бухгалтерської експертизи в Україні, доцільним є з'ясування суті та змісту поняття експертної методики. Одним із перших науковців, який запропонував визначення експертної методики, був А. Р. Шляхов, котрий вважав, що методика кожного виду судової експертизи – це система методів, прийомів і технічних засобів, що застосовуються для вирішення конкретних завдань у певній послідовності та враховують специфіку вирішуваних питань і досліджуваних речових доказів [243, с. 17].

Недостатньо лише розробити відповідну методику, перед її використанням експертами вона повинна пройти відповідну процедуру, так би мовити, об'єктивної оцінки та рекомендації для використання експертами. Це передбачено у статті 8 Закону України “Про судову експертизу”, згідно з якою методики проведення судових експертиз (крім судово-медичних і судово-психіатричних) підлягають атестації та державній реєстрації в порядку, що визначається Кабінетом Міністрів України.

Необхідно зазначити, що атестація експертних методик становить окрему проблему судової експертології. Так, згідно з діючою Постановою Кабінету Міністрів України від 2 липня 2008 року № 595, якою затверджений Порядок атестації та державної реєстрації методик проведення судових експертиз, атестація методик полягає в оцінці звіту про наукову роботу, виконану з метою розроблення методик шляхом проведення його рецензування та апробації методик спеціалізованими установами.

Інформація про рекомендовані методики судових експертиз є необхідною не лише в роботі правоохоронних органів та судів. Така база даних є також корисною також для заінтересованих юридичних осіб та пересічних громадян. Доступ до Реєстру методик проведення судових експертиз є безоплатним та відкритим цілодобово. З Реєстру можна також отримати витяг щодо виду та назви експертизи, експертної установи, яка розробила дану методику. Наявність

такого єдиного реєстру судово-експертних методик, безумовно, є позитивним моментом.

Недостатнє врахування специфік галузей народного господарства (торгівля, сільське господарство, будівництво тощо) при розробці методик судової та зокрема судово-бухгалтерської експертизи вимагає залучення спеціалістів зі знанням галузевих аспектів народного господарства. Це дасть змогу посилити методичне забезпечення судово-бухгалтерської експертизи та сформувати її цілісну політику.

Питання зближення методичного забезпечення судово-бухгалтерської експертизи з наявною нормативно-методичною базою бухгалтерського обліку сільськогосподарської діяльності є надзвичайно актуальним у зв'язку з прийняттям курсу на запровадження міжнародних стандартів фінансової звітності. Існуючі методики абсолютно не враховують чинну нормативно-правову та інструктивну базу з бухгалтерського обліку на основі МСФЗ.

З прийняттям курсу на МСФЗ змінилася сутність самої облікової роботи: якщо раніше в ній переважала технічна складова (порядок і техніка заповнення реєстрів обліку на основі чітких правил обліку), то в даний час більш важливий інтелектуальний і аналітичний аспект. Техніка заповнення облікових форм автоматизована, але є варіантність обліку, яка і повинна бути оцінена експертом.

Підводячи підсумки дослідження методичного та кадрового забезпечення судово-бухгалтерської експертизи, слід відмітити виявлений в ході аналізу дисбаланс, що полягає в низьких показниках організаційно-методичного та кадрового забезпечення економічної експертизи при найвищому рівні економічної злочинності в Україні. Зокрема, в Україні частка експертів з економічних питань складає 5 % загальної кількості атестованих експертів, частка економічних методик – 6%, тоді як економічні злочини серед усіх кримінальних правопорушень складають 65%.

Встановлена диспропорція засвідчила необхідність посилення нормативного, освітнього та методичного забезпечення судово-бухгалтерської експертизи, а також важливість виділення галузевої спеціалізації в її розвитку. Адже проблема методики експертного дослідження є одним із ключових питань в діяльності експерта-бухгалтера, оскільки від цього залежить повнота та обґрунтованість висновків експерта-бухгалтера. На сьогодні відсутня чітко науково-обґрунтована методика дослідження експерта-бухгалтера в частині провадження по справах пов'язаних з сільським господарством. Це призводить до неточності експертних висновків, повторного призначення судово-бухгалтерської експертизи у ряді справ, а отже – нераціонального витрачання часу й затягування процесу слідства.

Список використаних джерел

1. Щукін Н.Н. *Границы практического в деятельности человека и категория цели* / Н.Н. Щукін. – Уфа: Изд-е Башкирского университета, 1981. – 176 с. – С. 116-129.
2. *Про затвердження Порядку атестації та державної реєстрації методик проведення судових експертиз* : Постанова Кабінету Міністрів України від 2 лип. 2008 р. № 595 [Електрон. ресурс]. – URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/595-2008-n>.